

Уртанчылар төркемендә тәрбияләнүче татар балаларына ана теле өйрәтү буенча уеннар

Игры по обучению детей средней группы родному (татарскому) языку

Бармак уеннары Пальчиковые игры	Дидактик уеннар Дидактические игры	Сүзле уеннар Словесные игры	Уен ситуацияләре Игровые ситуации	Сюжетле-рольле уеннар Сюжетно-ролевые игры	Хәрәкәтле уеннар Подвижные игры
<p>«Бу бармак - бабай...»</p> <p>«Яратам»</p> <p>«Бармак, бармак кайда булдын?»</p> <p>«Ботка пешеру»</p> <p>«Канатлы дусларыбыз» (күчмә кошлар исемнәрен кертеп)</p>	<p>“Әйдә, танышабыз”</p> <p>“Монда нәрсә?”</p> <p>“Нәрсә юк?” (бүлмәдәге уенчыкларны карау, атау).</p> <p>”Үзенне макта”</p> <p>“Мин әйтәм, син тап” (күрсәт)</p> <p>“Бу кем?”, “Кем юк?”</p> <p>(Эшчәнлек интерактив тактада оештырыла.)</p> <p>“Мин әйтәм, син күрсәт” (ИКТ уены)</p> <p>“Гаилә чәчәге”н төзү.</p> <p>“Әйе, юк”</p> <p>“Бу кем?”,</p> <p>“ Нишли?”</p> <p>“Сыйла”</p> <p>“Рәсемне ясап бетер” (тәрбияче балалар әйтүе буенча рәсемне ясап бетерә)</p> <p>“Бу күз”</p> <p>“Уенчыкны ю!” “Ю!”</p> <p>“Син кем?”</p> <p>“Әйе, юк”</p> <p>“Дөрәс әйт”</p> <p>“Бу нәрсә? Нинди?”</p> <p>“Нәрсә юк?”</p> <p>“Нәрсә артык?”</p> <p>“Дустыңны сыйла”</p>	<p>“Тыңла, күрсәт, кабатла”</p> <p>“Чәбәкәй</p> <p>“Дустың белән исәнләш”</p> <p>“Син кем?”</p> <p>“Син нәрсә яратасың?”</p> <p>“Яраткан яшелчә турында сөйлә”.</p> <p>“Син нәрсә сатып алдың?”</p> <p>“Ул нинди?”</p> <p>“Мин башлыым-син дәвам ит!”(самолет-...)</p> <p>“Курчакны макта!”</p> <p>“Командир” (уенчыкларга боерык бирү)</p> <p>“Без эни белән кибеткә бардык...”</p> <p>“Кайсы жәнлекнең туны нинди?”</p> <p>“Ак куян”</p> <p>“Кемнең койрыгы?”</p> <p>“Үзең турында сөйлә”</p> <p>(Балалар битлек киеп үзләре турында сөйләләр)</p> <p>“Дустыңа бүләк ит!”</p> <p>“Нәрсә юк?”</p> <p>“Әйе, юк”</p> <p>“Нәрсә артык?”</p> <p>“Иптәшеңне уйнарга чакыр”</p>	<p>“Кем анда?”</p> <p>“Исәнләшәбез2</p> <p>“Хәлләр ничек?”</p> <p>“Белмәмешкә ярдәм ит”.</p> <p>“Сөмбелә кунакта”.</p> <p>“Сөмбелә кәрзинендә нәрсә бар?”</p> <p>”Кибеттә нәрсә бар (юк)?”</p> <p>.”Дустыңны сыйла”</p> <p>“Әби (бабай) күчтәнәче”</p> <p>“Әбине (бабайны) сыйла”</p> <p>“Акбай белән Мияу чәй, сөт эчәләр”</p> <p>“Мияу, Акбай бер-берсен сыйлылар”</p> <p>«Әбигә ярдәм ит»</p> <p>(Әби авырган, ана кибеттән ашамлыклар алып кайтырга кирәк)</p> <p>«Дустыңны сыйла”</p> <p>“Акбайны утырт”</p> <p>“Кунак сыйла”</p> <p>“ Мияу белән Акбайны сыйлагыз”</p> <p>“Иптәшеңне сыйла”</p> <p>“Уенчыклар кунакка килгән” (Милли киемдәге малай курчак енчыкларын алып керә)</p>	<p>“Әбидә кунакта”</p> <p>(рольләргә бүленү, кунакка бару</p> <p>“Кибет”</p> <p>“Уенчыклар кибетендә”</p> <p>“Киемнәр кибетендә”</p> <p>”Савыт-саба кибетендә”</p> <p>“Кунак чакыру”</p> <p>“Уенчыклар (савыт-саба, ашамлыклар) кибете”</p> <p>“Тәртип буенча куй”</p> <p>“Акбай белән Мияу кунак чакыра”</p>	<p>Жырлы - биюле уеннар</p> <p>“Әйдәгез, танышабыз”</p> <p>“Күрсәт әле, үскәнем”.</p> <p>“Көз һәм балалар”</p> <p>“Карусель” (Һәр бала үзендәге уенчык турында тасвирлап сөйли)</p> <p>“Жырлап әйт!”- (уенчыклар турында матур, зур ,чиста, кечкенә сүзләрен кертеп жырлау)</p> <p>Хәрәкәтле уеннар</p> <p>“Туп”</p> <p>“Кем юк?”</p> <p>“Кем күбрәк жыя?”</p> <p>“Үз кәрзиненне тап” (сары, яшел, кызыл яфраklar жыю).</p>

<p>“Мин нинди яшелчә турында уйладым?” “Кармак” “Бу кем?” “Кем юк?” “Нәрсә артык?” “Табышмак әйтәм, тыңлагыз” “Без эни белән кибеткә бардык” “Син нәрсә яратасың?” “Мин нәрсә уйладым” ”Син нәрсә ашыйсың?” (“Кармак” уены) “Әбине сыйла” ”Серле тартма” “Белгәнәңне сайлап ал” “Мин нәрсә күрсәттем?” “Аерып ал” “Нәрсә юк?” “Нишли ?” “Нәрсә зур, нәрсә кечкенә” “Курчакны киендер!” “Ничә кием? Сана!” “Танып бел”(хәрби һөнәрләр рәсемнәре) “Мин кушканны үтә, әйт”. “Уенчыкларны сана” “Барысы ничә?” “Мин кушканны үтә” ”Тылсымлы тартма” “Кем юк? Ничә?” “Дөрөс итеп сана” “Гаилә” “Гаилә әгъзаларын санау” “Чиста-пычрак” ”Бу нинди кош?” (күчмә кошлар-пазлы) “Уйлап әйт, ничә уенчык?”</p>	<p>Сүзле уен “Уйлап әйт” “Кем күбрәк әнисенә ягымлы, матур сүз әйтә” “Белгәнәңне әйт” (яз турында). “Жырлап әйт!” Эндәш уку: “Карга” Карга әйтә: кар, кар.... “Сүзнәң ахырын тап” “Сорап ал” “Ватык телефон” “Пескәем”</p> <p>Ял минутлары (Шигырьләрне кабатлап уку, бергә яттан сөйләү).</p> <p>“Соры куян юына” “Без, барабыз, барабыз, алма күреп алабыз...” “Ак калач” “Аю урманда яши” “Мин әйтәм-син эшлә !” Мин башлык киям, мин-тун киям ...Урамга йөгәрәм. “Без инде хәзер зурлар..” “Март” Язгы тамчы” жырының сүзләренә тәңгәл китереп хәрәкәтләр ясау “Су анасы” “Төлке һәм этәчләр”</p> <p>Фонетик зарядка Ай-ай- бу тәмле май. Ун,ун- бу жылы тун... Век-век-гөрләвек.. Га-га-кара карга,</p>	<p>“Зур песигә- зур туп, кечкенә песигә- кечкенә туп бир” “Курчак Алсу кунакка килә, кулында “серле капчык” “Мияуны чакыр” “Мияугага уенчык бүләк ит” “Кыш бабай белән Кар кызы кунакка килә” “Куян кунака килгән» “Уенчык-жәнлекләргә боерык бир!” “Аягы бәйләнгән куян урындыкта елап утыра” “Мияуны чакыр” “Посылка килде” “Без эни белән кибеткә бардык...» “Кибеттә этине котларга бүләк алабыз” “Бабайны телефоннан котлау” “Конвертта нәрсә бар?” (конвертны ачалар,анда картиналар-әниләр һәм әбиләр) “Савыт-саба сайлыйбыз” “Кунак чакыру” “Акбай белән Мияу кунакка килә” “Бу өйдә кем яши? Ул нинди?” “Кунаклар”</p>			<p>“Мин командир” “Син дә шулай эшлә!”(балалар бииләр,сикерәләр “Песи һәм тычканнар” Уен –эстафета “Кем җитез?” (“Танкистлар “, ”Летчиклар”) “Кояш һәм яңгыр” “Өйгә кергән сыерчык” (тәрбияче варианты)</p> <p>Татар халык уеннары “Чума үрдәк, чума каз” “Казлар - аккошлар” “Соры бүре” ”Песиём” “Төлке тавык кетәклегендә “Яшелчәләр” “Аю – бүре” “Песи һәм кошчыклар” “Куяннар” “Кульяулыклар”</p>
---	---	--	--	--	---

	<p>“Сүзнен ахырын тап” “Мин әйткәнне бир” “Ничә киём? Сана!” “Ничә уенчык? Сана!” “Исәнме, сау бул” “Уенчык сорап ал” “Бел, әйт, сана” “Нәрсә артык?” (кыргый хайваннар арасында йорт хайваннары) “Монда нәрсә бар?” (тылсымлы капчыкта-кычкыра торган этәч уенчыгы) “Нәрсә белән файдалы?” “Ул ничек кычкыра?” “Кем нәрсә ярата?” “Ахырын әйт” (Яз ...(килде), яз...(матур) кояш...(жылыта), кар...(эри). “Сыйлыйбыз” “Тәртип буенча куй” “Бу кайсы эсәрдән?” “Нәрсә белән файдалы?” “Ул ничек кычкыра?”</p>	<p>чык-чык-сыерчык Тә-тә-лин-кә- бу түгәрәк тәлинкә. Ка-ка-шык- бу чиста кашык. Чәй-чәй-нек- бу матур чәйнек.</p>			
--	---	--	--	--	--

Рус төркемендә тәрбияләнүче татар балаларына ана теле өйрәтү методик кулланмасына таянып төзелде.

(Авторлары: Галиева Ә. Х. 84 нче “Көмеш тояк” балалар бакчасы, Зарипова Ә.М. 6 нчы “Зәңгәр чәчәк” балалар бакчасы, Курамшина М.Н. 5 нче “Теремкәй” балалар бакчасы, Салихова Ә.Ә. 6 нчы “Зәңгәр чәчәк” балалар бакчасы).

